

ÖĞRETİM ELEMANLARININ HESAP VEREBİLİRLİKLERİNE İLİŞKİN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ*

UNIVERSITY STUDENTS' PERCEPTIONS OF ACADEMICIANS' ACCOUNTABILITY

Habib ÖZGAN¹
Fatih BOZBAYINDIR²
Mahmut KALMAN³

Öz

Bu çalışmanın amacı, öğretim elemanlarının hesap verebilirliklerine (sorumluluk, açıklık ve yanıt verebilirlik) ilişkin üniversite öğrencilerinin görüşlerinin belirlenmesidir. Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Öğretim elemanlarının hesap verebilirliklerine (sorumluluk, açıklık ve yanıt verebilirlik) ilişkin üniversite öğrencilerinin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapıldığı için nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasıdır. Çalışma grubunu 2011–2012 eğitim-öğretim yılında beş tane üniversitede öğrenim gören 93 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada görüşme yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Veriler betimsel ve içerik analizi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde kategorisel ve frekans analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmada, öğretim elemanlarının hesap verebilirliğinin sorumluluk, açıklık ve yanıt verebilirlik boyutlarındaki bazı davranışları gösterdikleri, bazı davranışları ise göstermedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: hesap verebilirlik, öğretim elemanı, üniversite öğrencisi

Abstract

The purpose of the present study was to determine university students' perceptions of academicians' accountability (responsibility, openness/transparency and answerability). This study is qualitative research. It is a case study as it was conducted to explore university students' perceptions of academicians' accountability (responsibility, openness/transparency and answerability) behaviours. The study group consisted of 93 university students from five universities in the 2011-2012 academic year. In the study, semi-structured interview technique was employed. Data were analysed via descriptive and content analysis methods. Research findings indicated that academicians displayed some behaviours in the dimensions of responsibility, openness/transparency and answerability, while some behaviours were not displayed by them in the said dimensions.

Key Words: Accountability, academician, university student.

* Bu çalışma, 24-26 Mayıs 2012 tarihleri arasında Malatya'da düzenlenen 7. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹. Yrd. Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, ozgan@gantep.edu.tr

². Arş. Gör., Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, bozbayindir@gantep.edu.tr

³. Arş. Gör., Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, mkalman@gantep.edu.tr

1. GİRİŞ

Sorumlulukların üstlenilmesi ve yapılan işlerin gerekçelerinin açık bir şekilde açıklanmasıyla sağlanan hesap verilebilirlik, demokratik yönetim, yönetime katılma, şeffaflık, güçlendirme ve yerleşmenin bir gereğidir. Bu konulardaki talepler okullarda hesap verilebilirliği gerekli kılmaktadır (Maile, 2002). Çünkü aileler, okul yöneticileri ve devlet kurumları okulların performansına ilişkin bilgiye ihtiyaç duyarlar. Aileler çocukları için seçmiş oldukları okulun çocuklarının başarı düzeyleri üzerinde net bir etkisi olduğunu, okul yöneticileri kendi okullarının toplum tarafından istenilen standartlara ulaşmış olmadığını, devlet kurumları ise tahsis edilmiş olan kaynakların yeterlilik durumu ve bu kaynakların etkili bir şekilde kullanılıp kullanılmadığı konusunda bilgi sahibi olmak isterler (Hoffer, 2006).

Son yıllarda sıkça kullanılan hesap verebilirlikle ilgili çok fazla tanım vardır. Hesap verilebilirlik sosyal düzen, örgütsel etkililik ve denetim için vazgeçilmez bir sistem (Frink ve Ferris, 1998); bireylerin ve örgütlerin yaptıklarından dolayı sorumlu tutulduğu, aynı zamanda örgütsel misyon ve değerleri şekillendirme sorumluluğu taşıdıkları, örgütsel hedeflere ulaşmak için yaptıkları konusunda açık oldukları karmaşık ve dinamik bir süreç (Ebrahim, 2003); ceza verme yetkisi bulunan herhangi bir otoriteye karşı davranışların savunulması ve temize çıkarılması (Buckley, Beu ve diğ., 2001); insanların yaptıklarından sorumlu tutulması ve örgüt çalışanlarının uyması gereken ortak beklentiler dizisi (Burke, Sims ve diğ., 2007); kimin, kime karşı, niçin, ne düzeyde ve hangi sonuçlardan dolayı sorumlu tutulduğuna ilişkin sorular ve bu sorulara verilen cevapları içeren bir yapı (Adams ve Hill, 2006; O'Day, 2002; Leithwood, Edge ve Jantzi, 1999, Hoffer, 2006); hedeflere ulaşmak için ortaya konan performans düzeyi (Manning, 2008), bireye davranışlarını savunması için diğerleri tarafından uygulanan baskı (Tetlock, 1985) olarak tanımlanmaktadır.

Öğrenci başarısının yanı sıra, eğitimciler örgütsel etkililik, mesleki bilgi ve becerilere sahip olmak, etik davranışlar sergilemek, okulun etkili olabilmesi için gereken örgütsel özellikleri yansıtmak, başarılı bir şekilde değişimi gerçekleştirmek için örgütsel süreçleri iyi bir şekilde kullanmakla sorumludurlar (Leithwood ve Earl, 2000). Hesap verilebilirlik, öğrenme, öğretme ve eğitim yönetiminin geliştirilmesi amacıyla hizmet eder ve bu konularda ortaya çıkan başarı veya başarısızlıklarla ilgili sorumluluğun üstlenilmesini gerektirir (Sato ve Rabinowitz, 2010). Dolayısıyla, bu süreçte öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler doğrudan sorumludurlar (Ryan, 2002; Christophersen, Elstad ve Turmo, 2010).

Bununla birlikte;

- ✓ öğrencilerin kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarını sağlamak amacıyla öğrencilerin velileriyle işbirliği yapmak ve onlarla iletişim kurmak,
- ✓ öğretim materyallerinin seçilmesi ve sunulması konusunda doğru kararlar almak,
- ✓ öğrenci davranışlarının yönetmek, zaman ve kaynakları etkin bir şekilde kullanmak,
- ✓ mesleki deneyimleri ve mevcut bilgiyi diğer öğretimsel durumlara aktarmayı bilmek ve öğrencilere katkı sağlamak gibi konular genel anlamda öğretmen hesap verilebilirliğinin temellerini oluşturmaktadır (Elmore, 2000; Normore, 2004; Remesal, 2011; Elmore, 2005).

Bu çalışmanın konusu olan öğretim elemanlarının hesap verilebilirliği ise öğretim elemanlarının eğitim-öğretim sürecindeki sorumlulukları, açıklığı ve yanıt verebilirliği üzerine yoğunlaşmaktadır. Yapılan alan taraması sonucunda bu konuyla ilgili Türkiye’de yapılmış çalışmaların sayısının oldukça az olduğu görülmüştür. Var olan çalışmalar ise ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında gerçekleştirilmiştir (Celep ve Öztürk, 2009; Ertan Kantos, 2010; Koçak, 2011; Kalman ve Gedikoğlu, 2012). Yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanlarının hesap verilebilirliği konusunda yapılmış çalışmalara rastlanmamıştır. Bundan dolayı, bu çalışma öğretim elemanlarının hesap verilebilirliğine (açıklık, sorumluluk ve yanıt verebilirlik) ilişkin öngörü geliştirmemiz açısından son derece önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada öğretim elemanlarının hesap verebilirliklerine (sorumluluk, açıklık ve yanıt verebilirlik) ilişkin üniversite öğrencilerinin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretim elemanları hangi konularda kendilerini sorumlu olarak düşünmektedirler?
2. Öğretim elemanlarının davranışları tutarlı mıdır?
3. Öğretim elemanları karar alırken öğrencilerin görüşlerini dikkate almakta mıdır?
4. Öğretim elemanları aldıkları kararların gerekçelerini açıklamakta mıdır?

2. YÖNTEM

Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Öğretim elemanlarının hesap verebilirliklerine (sorumluluk, açıklık ve yanıt verebilirlik) ilişkin üniversite öğrencilerinin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapıldığı

için nitel araştırma desenlerinden durum çalışmasıdır. Çalışma grubunu 2011–2012 eğitim-öğretim yılında beş tane üniversitede öğrenim gören 93 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada görüşme yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Veriler betimsel ve içerik analizi yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde kategorisel ve frekans analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan görüşme soruları ana temayı oluşturmaktadır. Öğrencilerden alınan cevapların analizinde önce kodlama yapılmış, benzer kodlar belirli kategoriler altında toplanmıştır.

Görüşme sonunda araştırmacılar katılımcıya öğrendiklerini özet olarak aktarmıştır. Kendi algılarının aktarılan verilerin doğruluğu yansıtmadığı sorularak dış güvenilirlik sağlanmıştır. İç güvenilirlik için ise katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Öğrenci görüşlerine göre öğretim elemanlarının sorumluluklarına ilişkin alt temalar ve frekansları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, öğrenci görüşlerine göre öğretim elemanlarının en çok sınıfın başarısı ve en az ise materyal geliştirme konusunda kendilerini sorumlu tuttıkları görülmektedir. Derse katılım, devamsızlık ve kişisel sorunlar öğretim elemanlarının kendilerini sorumlu tutmadıkları alanlar arasındadır. Son olarak, derse çalışma, derse katılım gibi konuların öğretim elemanlarının öğrencilerden en çok beklenti içinde oldukları alanlar arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Öğretim Elemanlarının Sorumluluklarına İlişkin Bulgular

Öğretim elemanlarının kendini sorumlu tuttıkları	f	Öğretim elemanlarının kendini sorumlu tutmadıkları	f	Öğretim elemanlarının öğrencilerden beklentileri	f
Sınıf başarısı	22	Derse katılım	29	Ders çalışma	39
Sınıf yönetimi	21	Devamsızlık	24	Derse katılım	23
Derse katılım	17	Kişisel sorunlar	11	Mesleki gelişim	17
Ders işleme	16	Kaynaklara ulaşım	7	Ödev	14
Anlatım yöntemi	15	Ders çalışma	6	Araştırma yapma	13
Öğrenciyi geliştirme	7	Dersin anlaşılması	6	Sınıf disiplinine uymak	12
Devamsızlık	4	Sınıftaki disiplin	3	Derse devamlılık	11
Materyal geliştirme	3			Saygılı olma	7
				Araç-gereç bulundurma	6
				Sosyal gelişim	2

Öğrenciler öğretim elemanlarının sorumluluklarına ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Hocalar kendilerini öğrenci başarısıyla sorumlu tutmaktadırlar. Bunun için ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar.” (Ö43, Ö12, Ö33).”

“...öğretim elemanı sınıf yönetimi konusunda kendini sorumlu tutmaktadır ve bizden bu konuda beklenti içindedir. Çünkü sürekli dersin işlenmesi ve etkili olması için bu konu üzerinde durmaktadır.” (Ö15, Ö45, Ö87).

“...öğretim elemanı çok ders çalışarak kendimizin mesleki gelişimimizi sağlamamız konusunda sürekli bizi uyarmakta ve bu konuda beklenti içine girmektedir” (Ö4, Ö56, Ö78).

Öğretim elemanlarının tutarlılıklarına ilişkin alt temalar ve frekansları Tablo 2’de verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde, öğrenci görüşlerine göre öğretim elemanları en çok ders işleme yöntemleri, söz verdikleri eylemleri gerçekleştirme gibi davranışlarda tutarlı davranmaktadırlar. Öğretim elemanlarının tutarlı olmadığı davranışlar ise söyledikleri ile yaptıklarının farklı olması ve genel davranışları/tepkileri olarak belirtilmiştir. Ayrıca, öğretim elemanlarının çoğunlukla yeni fikirlere açık olduğu görülmektedir. Öğrenciler öğretim elemanlarının tutarlılıklarına ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Tablo 2: Öğretim Elemanlarının Tutarlılıklarına İlişkin Bulgular

Öğretim elemanlarının tutarlı davranışları	f	Öğretim elemanın tutarlı olmadığı davranışlar	f	Öğretim elemanı farklı bakış açılara karşı davranışı	f
Ders işleme yöntemi	1	Söylediği ile yaptıkları	16	Olumlu tutum	52
Söz verdiği eylemleri gerçekleştirmede	1 6	Davranışlarında	13	Olumsuz tutum sergilemektedir	17
Hiçbir davranışında	1	Sınavları değerlendirme	7	Yorumsuz dinleyici tutum	7
Ders işleme zamanı	7	Ödevleri değerlendirme	5	O andaki psikoloji durum	4
Disiplin	4	Ölçme yöntemi	3		
Öğrencilerle iletişim	4	Her konuda tutarlıdır	2		
Sürekli kızma	3				

“Hocalarımız her zaman aynı yöntemleri kullanırlar. Her hocanın ders işleme tarzı farklıdır.” (Ö35, Ö79, Ö83).

“...öğretim elemanları ödev konusunda tutarlı davranmamaktadır. Her hafta ölçütleri ve içeriği değiştirmektedir.” (Ö23, Ö44, Ö67, Ö90).

“bizim hocalarımız farklı düşüncelere kendi içinde tutarlı olduğu sürece saygıyla dinlemekte ve anlayış göstermektedir.” (Ö8,Ö44, Ö61,Ö81, Ö85).

Öğretim elemanlarının farklı görüşlerine açıklığına ilişkin alt temalar ve frekansları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Öğretim Elemanlarının Farklı Görüşlerine Açıklığına İlişkin Bulgular

Öğretim elemanına ilişkin şikâyetlerini ilettikleri kanallar	f	Öğretim elemanının kararlar alırken öğrencileri dikkate aldıkları konular	f	Öğretim elemanının kararlar alırken öğrencileri dikkate almadıkları konular	f
Birebir konuşmayla	47	Hiçbir konuda	24	Sınavın içeriği	18
İletemiyoruz (Dikkate alınmama ve Korku)	18	Sınıfı ilgilendiren her konuda	15	Değerlendirme süreci	9
Resmi olarak	17	Sınav içeriğinde	11	Ders anlatım yöntemi	7
Anket yoluyla	10	Ders işleme yöntemi	8	Her konuda	7
Bölüm başkanı	7	Ders gününün/saatinin	3	Ödev	5
Danışman	6	Grup çalışmalarında	3	Fikrimizi beğenmediğinde	5
E-mail	5	İlgi duyduğum çalışmaları	2	Ders saati ve gününün	3
Telefonla	2			Dersin içeriği	2

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin çoğunlukla öğretim elemanları ile ilgili şikâyetlerini doğrudan öğretim elemanının kendisine ilettikleri görülmektedir. Fakat dikkate alınmama ve korku gibi çeşitli sebeplerden dolayı şikâyetlerini iletemeyenlerin sayısı da azımsanmayacak kadar yüksektir (f=18). Öte yandan, öğretim elemanlarının sınıfı ilgilendiren konularda genellikle kararları tek başlarına aldıkları, öğrencileri bu sürece dahil etmedikleri görülmektedir. Öğretim elemanları, en çok sınav içeriğini belirlerken öğrencileri dikkate almaktadır. Öğrenciler öğretim elemanlarının farklı görüşlere açık olmasına ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Dersle ilgili bir sorunum olduğunda direkt olarak öğretim elemanı ile görüşürüm.” (Ö21, Ö48, Ö59, Ö71).

“derslerin işlenmesi, grup ya da bireysel çalışmalar gibi hususlarda öğretim elemanı bizi dikkate almaktadır.”(Ö25,Ö47,Ö70).

“...hocalarımız çoğunlukla sınavların içeriği, sınavın değerlendirilmesi ve hangi tür sınav yapacağı konusunda bizi hiç dikkate almamaktadır.” (Ö34, Ö65, Ö77,Ö91).

Öğretim elemanlarının yanıt verebilirliklerine ilişkin alt temalar ve frekansları Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4: Öğretim Elemanlarının Yanıt verebilirliklerine İlişkin Bulgular

Öğretim elemanının açıklamalarda buldukları eylem ve uygulamalar	f	Öğretim elemanının açıklamalarda bulunmadıkları eylem ve uygulamalar	f	Öğretim elemanı dönüt verdikleri konular	f
Dersle ilgili	33	Sınavın içeriği	18	Ödevler ile ilgili	13
Ödevlerin	20	Değerlendirme süreci	9	Ders içeriği	10
Hiçbir konuda	21	Ders anlatım yöntemi	7	Hiçbir konuda	9
Disiplin	12	Her konuda	7	Sınav sonuçları	5
Ölçme yöntemi	11	Ödev	5	Öğrenci performansı	4
Öğrenci performans	8	Fikrimizi beğenmediğinde	5	Mesleki gelişim	4
Yapılan etkinlikler	6	Ders saati ve gününün	3	Yanlışlarımızda	2
İçeriğin	6	Dersin içeriği	2	Devam konusunda	2

Tablo 4 incelendiğinde öğretim elemanlarının çoğunlukla derslerle ilgili konularda öğrencilere eylem ve uygulamaları hakkında bilgi verdiği görülmektedir. Öte yandan, sınavların içeriği, ölçme ve değerlendirme süreci ile ilgili uygulama ve eylemlerinde yeterince bilgi vermemektedir. Ayrıca, öğretim elemanları daha çok ödevlerle ve ders içerikleri ile ilgili konularda öğrencilere sürekli olarak dönüt vermektedir. Öğrenciler öğretim elemanlarının yanıt verebilirliklerine ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Hocalarımız derslerle ilgili konularda bize genellikle aldıkları kararların gerekçelerini açıklarlar, gerektiğinde bizim de fikrimizi sorarlar.” (Ö10, Ö29, Ö67, Ö83).

“...bize pek söz hakkı düşmemektedir. Öğretim elemanları böyle olacak diyorlar ve oluyor. Bu konularda da hiçbir açıklama yapılmamaktadır.” (Ö23, Ö65, Ö93).

“öğretim elemanı ders notu, ödev gibi konularda sürekli olarak bize dönüt vermektedir.” (Ö2, Ö45, Ö56, Ö61, Ö93).

“...sınıf içindeki olumlu ve olumsuz davranışlarımıza karşı dönüt vermektedir.” (Ö31, Ö60, Ö89).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, öğretim elemanlarının hesap verebilirliklerine (sorumluluk, açıklık ve yanıt verebilirlik) ilişkin üniversite öğrencilerinin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu çalışmada öğretim elemanlarının hesap verebilirliğine ilişkin öğrenci görüşleri doğrultusunda ulaşılan sonuçlar, ilgili literatür çerçevesinde araştırılmış ve kendi bağlamında tartışılmıştır.

Araştırmada öğretim elemanlarının hesap verebilirliğinin sorumluluk boyutundaki davranışları gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Fakat öğretim elemanlarının derse katılımdan ve devamsızlıktan

kendilerini sorumlu tutmadıkları, öğretim elemanlarının öğrencilerden ders çalışma, derse katılım, mesleki gelişim konularında yüksek beklenti içinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Hesap verilebilirlik, öğrenme, öğretme ve eğitim yönetiminin geliştirilmesi amacıyla hizmet eder ve bu konularda ortaya çıkan başarı veya başarısızlıklarla ilgili sorumluluğun üstlenilmesini gerektirir (Sato ve Rabinowitz, 2010). Yükseköğretim kurumlarında bu sorumluluk daha çok öğretim elemanlarına düşmektedir. Stecher ve Kirby (2004) eğitim sistemlerinin kendi çıktılarının (öğrencilerin bilgi düzeyleri, becerileri ve davranışları) niteliğinden sorumlu tutulduğunu ifade etmektedir. Hesap verilebilirlik kimin, kime karşı, niçin, ne düzeyde ve hangi sonuçlardan dolayı sorumlu tutulduğuna ilişkin sorular ve bu sorulara verilen cevapları içeren bir yapı (Adams ve Hill, 2006; O'Day, 2002; Leithwood, Edge ve Jantzi, 1999, Hoffer, 2006) olduğundan, öğretim elemanı yükseköğretim kurumunun etkililiği ve başarısından kendilerini sorumlu tutarak öğrencilere karşı hesap verebilir olmalıdır.

Öğretim elemanlarının ders işleme yöntemi, söz verdiği eylemleri gerçekleştirme, farklı bakış açılarına karşı olumlu tutum sergileme, şikâyetleri çeşitli yollarla iletme gibi hesap verebilirliğin açıklık boyutundaki davranışları sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan, öğretim elemanlarının söz verdiği eylemleri gerçekleştirmediği, öğrenci şikâyetlerine karşı açık bir tutum sergilemedikleri ve karar alırken hiçbir konuda öğrencileri dikkate almadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar öğretim elemanının öğrencilere karşı açık olmalarını engellemektedir. Eğitimciler mesleki bilgi ve becerilere sahip olmanın yanında, etik davranışlar sergilemekle de sorumludurlar (Leithwood ve Earl, 2000). Öğretim elemanlarının davranışlarında tutarlı olması ve farklı bakış açılarına karşı olumlu tutum sergilemesi öğrencilere karşı hesap verebilirliğini arttırabilir; çünkü sınıfta demokrasinin sağlanması ve farklı fikirlere karşı olumlu tutum sergilemek hesap verebilirliği gerektirmektedir.

Öğretim elemanlarının ders ve ödev ile ilgili konularda yanıt verebilir olduğu; ölçme ve değerlendirme konularında ise yanıt verebilirlik özelliğine sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenci cevaplarının bazı noktalarda çelişkili olmasının bölüm, üniversite gibi değişkenlerden kaynaklandığı söylenebilir. Yapılan işlerin gerekçelerinin açık bir şekilde açıklanmasıyla sağlanan hesap verilebilirlik, demokratik olma ve şeffaflığın bir gereğidir. Bu konulardaki talepler okullarda hesap verilebilirliği gerekli kılmaktadır (Maile, 2002). Öğrencilerin öğretim elemanlarına yönelik olumlu tutum ve düşünceler sergilemesi için öğretim elemanları öğrencilere karşı söylediklerinde ve davranışlarında tutarlı olmalı, farklı fikirlere açık olmalı ve sınıfı ilgilendiren konularda ise öğrencileri karara katmalıdır. Ayrıca, öğretim elemanları ölçme ve değerlendirme ile ilgili konularda öğrencilere açık ve yanıt verebilir olmalıdır. Öğretim elemanlarının hesap verebilirlik düzeylerini belirleyecek nicel çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adams, J. E. Jr. and Hill, P. T. (2006). "Educational Accountability in a Regulated Market". *Peabody Journal of Education*, 81(1), 217–235.
- Buckley, M. R., Beu, D. S., Frink, D. D., Howard, J. L., Berkson, H., Mobbs, T. A., Ferris, G. R. (2001). "Ethical Issues in Human Resources Systems". *Human Resource Management Review*, 11, 11-29.
- Burke, C. S., Sims, D. E., Lazzara, E. H. and Salas, E. (2007). "Trust in Leadership: A Multi-Level Review and Integration". *The Leadership Quarterly*, 18, 606–632.
- Celep, C. ve Öztürk, N., (2009). "Lider Olarak Okul Müdürünün Hesap Verebilirliği (Cevap Verebilirlik),"Açıklık" ve "Sorumluluk" Ölçeklerinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", *IV. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi: Kongre Bildirileri Kitabı*. Pamukkale Üniversitesi
- Christophersen, K. A., Elstad, E. and Turmo, A. (2010). "Is Teacher Accountability Possible? The Case of Norwegian High School Science". *Scandinavian Journal of Educational Research*, 54(5), 413–429.
- Ebrahim, A. (2003). "Accountability in Practice: Mechanisms for NGOs". *World Development*, 31 (5), 813–829.
- Elmore, R. F. (2000). *Building a New Structure For School Leadership*, Washington, The Albert Shanker Institute.
- Elmore, R. F. (2005). "Accountable leadership". *The Educational Forum*, 69(2), 134–142.
- Ertan Kantos, Z. (2010). *İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Kamu ve Özel İlköğretim Okulları İçin Bir Hesap Verebilirlik Modeli*, Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Frink, D. D. and Ferris G. R. (1998). "Accountability, Impression Management, and Goal Setting in the Performance Evaluation Process". *Human Relations*, 51 (10).
- Hoffer, T.,(2006). "Accountability in Education", In Maureen T. Hallinan (Ed.) *Handbook of the Sociology of Education*, 2nd edition, Springer, USA.
- Kalman, M. ve Gedikoğlu, T. (2012). "Okul Yöneticisinin Hesap Verilebilirliği İle Örgütsel Adalet Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", *7. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Kongre Bildirileri Kitabı*, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Koçak, E. (2011). *İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Yetki Devri, Otonomi ve Hesap Verebilirliklerine İlişkin Algılarının Belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Leithwood, K., Edge, K. and Jantzi, D. (1999). *Educational Accountability: The State of the Art*. Gütersloh, Bertelsmann Foundation Publ.
- Leithwood, K. ve Earl, L. (2000). "Educational Accountability Effects: An International Perspective", *Peabody Journal of Education*, 75(4) 1-18.
- Maile, S. (2002). "Accountability: An Essential Aspect of School Governance", *South African Journal of Education*, 22(4), 326 – 331.

- Manning, M. M. (2008). "How to Discuss Accountability with Educators or the External Stakeholders' Guide to the Accountability Galaxy". *On The Horizon*. 16 (2), 97-106.
- Normore, A. H. (2004). "The Edge of Chaos: School Administrators and Accountability". *Journal of Educational Administration*, 42(1), 55-77.
- O'Day, J. A. (2002). "Complexity, Accountability and School Improvement". *Harvard Educational Review*. 72 (3), 293-329.
- Remesal, A. (2011). "Primary and Secondary Teachers' Conceptions of Assessment: A Qualitative Study". *Teaching and Teacher Education*, 27, 472-482.
- Ryan, K. (2002). "Shaping Educational Accountability Systems". *American Journal of Evaluation*, 23(4), 453-468).
- Sato, E. and Rabinowitz, S.N. (2010). "Evaluation and Accountability". In Penelope Peterson, Eva Baker and Barry McGaw (Eds.), *International Encyclopedia of Education*, 3rd Ed., pp. 600-606. Oxford: Elsevier.
- Tetlock, P. E. (1985). "Accountability: A Social Check on the Fundamental Attribution Error". *Social Psychology Quarterly*, 48 (3), 227-236.